

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos peit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 18 fillér.

Nyiltár peit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 82

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 2a. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, január 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- A Kossuth-párt nemzetközi választójoga.
- Az árvák sikkasztója.
- Csődkérvény egy budapesti bank ellen.
- Khuen-Héderváry lesz a munkapárt elnöke.
- A végtelen béketárgyalás.
- Lázítás a vallás ellen.
- Letartóztatott bosnyák diákok.
- Tisza István gróf a vívóteremben.
- A csanádi egyházmegye új esperesi beosztása.
- Tegnap ál-gróf, ma ál-báró.
- Szökött rab, mint királyi ügyész.
- Tarkaságok.

Bankok és részvényesek.

Arad, január 10.

A részvényest, a kit a közgyűlés *Stimmvich*-nek is keresztelt, siratni és védeni: mindig rokonszenves álláspont volt. A tehetetlen teremtet, aki befizeti — sokszor kölcsön vett pénzen — a részvény összegét, a felpénzt, a bélyegilletéket, és az után semmi köze ahhoz, hogy mi történik a pénzével. Osztalékot kap, ha kap; hogy mennyit, az nem tőle függ. Ő, szegény, legfőlegb megjelenik a közgyűlésen és ott a potya-szivarral kárpótolja magát mindazért a méregért, a melyet a szekrényben heverő részvényének, vagy a folyószámla-kivonátnak látása miatt nyel, és hozzájárul az igazgatóság javaslataihoz, sőt a köszönethez is, a melyet az igazgatóság kap.

A részvényes érthető buját és hajait tolmácsolta az a cikk, a mely tegnap jelent meg az aradi lapok egyikének hasábjain. Belekapcsolódott ez az álláspont abba a fölfogásba, hogy az elmúlt évi tőkeszaporítások és új alapítások fölöslegesek, sőt a közönségre károsak is voltak, mert sokszor az üzleti tőkétől vonták el az emberek pénzét és odavezettek, hogy a tőkében megerősödött intézetek drága kamattal mérték a kölcsönt a feleknek, még az olyan kölcsönt is, a melyet a részvényes azért vett igénybe, hogy új részvényeket jegyezzen. A tőkeemelésekhez és az alapításokhoz tehát tömérdek keserűség tapad, a mely elveszi az értékét a pénzügyintézetek kedvező mérlegeinek.

A keserűség sok mindent elfelejtett, a többek között a múltat és a jövőt is. A múltban tudniillik nem volt mindig ilyen szánandó a részvényes helyzete. Tudunk arról, hogy a részvények értéke néhány esztendő alatt jelentékenyen megnőtt, sőt néhány hónap is szép összegű ártöbbletet szerzett a gazdáinak. Mindannyian hallottuk: ez és az ilyen meg ilyen részvényeken százakat, ezreket, tizezreket keresett. Börze nélkül is hatalmas összegű részvényforgalom fejlődött ki a kávéházban, az utcán, magán-körben. Elfogulatlanul még azt se lehetne mondani, hogy ez tulhajtott és okatlan spekuláció lett volna. Tulzások történtek annyiban, hogy kis pénzü emberek aránytalanul nagy érdekltségbe fogtak; de

a részvény, a melyet vettek, nem volt képzelt érték, mert a legnaivabb spekuláns is kiszámithatta a részvény „belértékét“, a melynél magasabbra a kurzus alig ment.

Hát mondjuk meg a részvényesnek — akármennyire népszerűtlen és gyöngédség nélkül való dolog bajba jutott embernek még kellemetlen őszinteségeket is mondani, — a részvényes azért ment bele a tőkefőlemelésekbe, sőt az új alapításokba is, mert az volt a reménye, hogy a részvények értékelkedése meghozza ugyanazt a hasznot, a melyet a múltban szokott hozni. Nem azért, mintha önzetlenül lelkesedett volna az ideáért, hogy vezető pénzügyintézetek hatalmas saját tőké fölért rendelkezzenek, hogy a pénzpiac erősítségük, hogy új gazdasági intézmények alakuljanak, hanem természetes, nem is jogosulatlan és célt nem is tévesztett önzésből. Az üzletnek meg vannak a kockázatai; s ha a részvényesnek jó volt a múlt haszna és jó lett volna az, a melyet várt és remélt, akkor szenvednie kell azt a veszteséget, amely a nemzetközi viszonyok közvetett hatásként reá szakadt. És ha a forgó tőkéjétől vonta el ehhez a pénzt, — ez félig mindenestre az ő hibája, — félig azé a sajtóságos véletlené, hogy mindezt előre nem lehetett megszorgolni.

Nézzük most már a pénzügyintézetek szempontját. Tőlük talán rossz néven lehet venni, hogy a pénzügyük bekövetkeztével nem fizették vissza a részvényeseknek a részvényekbe fektetett pénznek azt a részét, a melyet ők most jobban használhatnának. De ha meg is tehetnék, ezzel ép oly hibát követtek volna el a jövő ellen, mint amilyen mulasztásuk lett volna, ha a tőkefelemelésnek alkalmát elmulasztották volna. A hitelkrisis alatt — amelynek, sajnos, még mindig nem vagyunk a végén, — az aradi piacnak ép a nagy tőkéjű pénzügyintézetek voltak az erősségei. A helyi hitelügyeket ép az a nagy tőke tudta zavarok nélkül kielégíteni, amelyet se a vizsgálómintóló hitelezők, se a megriadt betevők nem vonhattak el rendeltetésüktől, a hitel-szolgálatától. Ez volt az oka, hogy Aradon olyan időben, ahol másutt a hitelmegszorítások felfordulásokat okoztak, még új kölcsönöket is folyósítottak, a régi hitelekre pedig vagy egyáltalán nem, vagy pedig igen kiméletes arányban kivántak törlesztéseket. S ha már azokról a hitelekéről is van szó, amelyek ép a tőkefőlemelések miatt születtek, föl kell említenünk azt a nem jelentéktelen dolgot, hogy az értékpapirokkal fedezett kölcsönökre kértek ugyan fájdalmat okozó „pótfedezteteket“, de egyetlen esetről se tudunk, amikor ilyen kölcsönöket „exekutáltak“, a fedezetet kényszer eladás útján értékesítették volna. Igaz, hogy az intézetek ezzel a maguk érdekét is szolgálták, de szolgálatot tettek a részvénytulajdonosoknak is.

Az azonban tény, hogy a bankok ma-

gas kamatot szedtek, igen magasat és hogy e miatt főként a részvénytulajdonos, aki a részvényeire adós volt, rövidséget szenvedett. A részvénye öt százalékos jövedelmezett, a lombard-kamat sokszor kétannyi volt. És drága volt az egyéb kölcsön is, amelyet a részvényes tárcsahitel, vagy bekebelezett adósság révén vett igénybe a banktól. Erre kettőt kell viszont elismerni. Az egyik, hogy a pénz nemcsak Aradon volt drága, hanem mindenütt a világon. A pénzügyintézetek drágán kapták a pénzt és drágábban adták tovább. Hogy a maguk saját tőkéjét, a rengeteg betéteket mért nem használták föl arra, hogy a piacnak olcsó pénzt adjanak? T. részvényes, önnek egyik legfőbb érdeke az, hogy a részvény belértéke nőjön, hogy az osztalékot fizesse, — és ezzel az érdekekkel teljesen egyezik az, hogy a pénzügyintézet igyekezzék a lehetőséghez képest jó üzletet és jó hasznot csinálni, erőt gyűjteni a kikerülhetetlen veszteségekre. Mert amit a részvényes nem lát, (és jobb is, hogy nem lát) hogy a bankok veszítenek is, árfolyam-differenciákon, megromlott üzleteken, egyebeken, az szintén gondot ad a „szuverén“ igazgatóknak és erre a fedezetet, a tartalékot ép a részvényesek érdekében ott és akkor kell megszerezniök, amikor alkalom van rá.

Végül azonban a részvényesnek nincs oka több kétségbeesésre, mint bárki másnak, akit a rossz pénzügyviszonyok sújtanak és a ki a súlyos fordulatot nem láthatta előre. (Mert, hogy ekkora nagy lesz a krízis, azt még Pranger se sejtette.) Megesett, az ily elspekuláció a legalsó rétegekben is. A szegény paraszt három disznót vett, hogy majd kihizlalja és száz forintot keres rajta. A disznó ára azonban lement, és a paraszt annyit se kap érte, mint a mennyibe neki a malac a kukoricával és a moslőkkal került. Hát tehet a paraszt szemrehányást annak, akitől a disznót vette? Igen nehéz, válságos a helyzet — de háttára és vége lesz egyszer. A részvényes pedig, ha ezt az időt átuszta, ismét megtalálja a hasznát és az érdekeinek kibekitelését. Ma esküszik: „csak egyszer tudják tudni fél-veszteséggel a részvényeken, soha többet az ügynökökkel nem állok szóba;“ — de ha eladhatja, újra várni fog vele, hátha husz koronával többet kap érte, vagy ha eladja, ujakat vesz helyébe, mert a ki a tiszta üzletnek kínálkozó alkalmat meg nem fogja, az józan ugyan, de elhetetlen is.

Ejtsünk még néhány szót arról, ami tényleg a legkönnyebben megtámadható a mai helyzetben: az új alapításokra, amelyeket „nem a köz szükség hozott létre“. Nos, semminő új vállalkozást, vagy üzletet nem hoz az ugynevezett közszükség életre. Nincs szükség egy városban ötödik szabóra, második mozira, harmincegyedik orvosra, vagy százötödik ügyvédre, mert az emberek eddig a négy szabónál is megcsináltatták a ruháikat,

A végtelen béketárgyalás.

(A vitás Drinápoly. — Uj bonyodalmak Romániával — A török háború-párt.)

Távirati tudósítás.

Bécs, január 10.

A külső helyzet ma sem tisztázódott. Törökország még mindig nem akar lemondani Drinápolyról, amelynek birtokához Bulgária is változatlanul ragaszkodik. Azt a konstantinápolyi jelentést, hogy a porta a hét végéig vár a balkáni államok esetleges indítványára, itt kedvező jelnek veszik arra nézve, hogy Törökország talán mégis csak engedni fog. A helyzet bonyolult, de nem reménytelen, mert ha a londoni nagykövetség közbelépése is hatástalan maradna, még mindig módjában volna Európának energikus közbelépésre, hogy a háború folytatását megakadályozza. A román-bolgár tárgyalásban szünet állott be, mind a két államban napról-napra nő az izgalom, de itt azért még mindig biznak abban, hogy a megbízottak a tárgyalás fonalát újra fölveszik és végül mégis csak megállapodnak.

Konstantinápoly: A hadügyminiszternek és a külügyminiszternek múlt kedden Szávov és Dimitrejev bolgár tábornokokkal való találkozásáról még a következő részleteket jelentik:

Noradungian az este folyamán újra találkozott a bolgár tábornokokkal s éjtélkor még egyszer összejött velük. A tanácskozás folyamán azt ajánlotta a bolgároknak, hogy mondjanak le Drinápolyról, amiért viszont a törökök átengedik neki Karagacs külvárost és hadi kárpótlást is hajlandók fizetni. A bolgárok válasza nem volt teljesen visszautasító s ez magyarázza meg a nagyvezérnek mai újabb utazását. Mind a két fél arra törekszik, hogy a nagyhatalmak közbelépése előtt közvetlenül megögyezzenek.

London: A békekonferenciának egyik tagja kijelentette, hogyha a nagyhatalmak nem lépnek közbe, akkor a békekonferencia tárgyalásában igen hosszú szünet fog elkövetkezni. Legalább négy hét fog elmúlni, mielőtt a további tárgyalás számára alkalmas alapot tudnak találni. Nem lehetetlen, hogy a legközelebbi ülés nem Londonban, hanem valamelyik más városban lesz.

Mindenki Drinápolyt akarja.

Konstantinápoly: Nyílt titok, hogy a kormány azért ragaszkodik olyan állhatatosan Drinápolyhoz, mert ha lemondana róla, forradalom törne ki. Tudja azt a porta, hogy Oroszország a leghatározottabban el van köteleve a hadjárat továbbfolytatásának megakadályozására, sőt esetleg semlegességéből is kilép, de a közvélemény nyomása alatt nem cselekedhet másképen. Végül Törökország épen Oroszország magatartása miatt kénytelen lesz engedni, de akkor legalább arra hivatkozhatik, hogy a nagyhatalmak akadályozták meg a háború folytatását.

London: Danev tegnap sokáig tárgyalt Lihnoszki herceg német nagykövettel, miután előbb az orosz és az olasz nagykövetnél látogatást tett. Danev a tanácskozás után ezt mondta:

— Teljesen téves az a konstantinápolyi hír, amely szerint Bulgária hajlandónak nyilatkozott arra, hogy Drinápoly török kézben maradjon, ha Törökország átengedi Bulgáriának azt a vasutvonalat, amely Drinápolytól körülbelül harmadfél órai távolságban vonul el.

Danev azt mondta továbbá, hogy az ő értesülése szerint Szávov tábornok Názim basának Csataldzsza előtt azt mondta, hogy Drinápoly átengedése nélkül békekötésről szó sem lehet.

Páris, január 10. A *Matin* londoni tudósítója jelenti: Resid basa, az első török delegátus, kormányától táviratot kapott, amely félreérthetetlenül kijelenti, hogy Törökország, bármiféle lépések történjenek is, szilárdan el van határozva, hogy Drinápolyról és a szigetéről nem mond le. A

távirat hozzátesszi, hogy a porta nem tartja alkalmasnak, hogy a török delegátusok meghoszabbitsák londoni tartózkodásukat.

Bolgár oldalról ugyanaz a tudósító arról értesül, hogy Szávov tábornok Csataldzsában a török külügyminiszterrel folytatott tanácskozás során a szavakat mondta:

— Ha önök Drinápolyt nem engedik el és kényszerítenek bennünket az ellenségeskedések újra való megkezdésére, meg lehetnek győződve, hogy nem csupán Drinápolyt, hanem egy még sokkal fontosabb várost is el fognak veszíteni.

Konstantinápoly: Az Ikdam és a Sabah drinápolyi levelezői tegnap érkezett táviratokat közölnek, amelynek jelentése szerint a vár helyzete egészen jó és a csapatok szelleme kitünő. Hozzáteszik, hogy Drinápoly védői üdvözléseket küldenek honfitársaiknak.

A nagyköveti konferenciák új megállapodásai.

London: A nagyköveti konferencia ma Albánia határainak megjelölésével foglalkozott és kimondotta eivként, hogy ennek a kérdésnek rendezése kizárólag a nagyhatalmak dolga. Mihelyt a reunion létrejön a megegyezés, ami talán még sokaig fog tartani, a natarozatokat az egyes kormányok elé terjesztik jóváhagyás végett. Az elnöki konferencián kialakult az a telfogás, hogy a Balkán államoknak nem lehet beleszólást adni Albánia határainak megállapításába. A monarchia és Olaszország teljesen egyetértően járnak el az albán kérdésben.

London: A *Times* jelenti, hogy Cambon Pál francia nagykövet a nagyköveti értekezleten megint natarozottan a most foglalt amellett, hogy az aegai tenger szigeteit Görögországnak hagyják meg és pedig három orszol. Először is, mert a lakosság egyetértő kívánsága, másodsor, mert ez felel meg a nemzeti elv principiumnak, harmadszor, mert ez megkönnyíti a török területek felosztását a szövetségesek között.

Konstantinápoly: A tegnap tartott nagyköveti értekezleten megszerkesztették a portának atnyújtandó kollektiv jegyzék tervezetét. A jegyzék azt fogja a portának tanácsolni, hogy kössön békét. Grey külügyi államtitkár által javasolt szöveget lenyegesen rompuotnak, különösen Drinápolyt illetőleg. A megállapított tervezet azonban meg nem tekinthető véglegesnek. A jegyzék atnyújtásának időpontja meg ismeretlen.

London: A Rauter-ügynökség konstantinápolyi értesülése szerint a nagykövetség a tegnapi tanácskozáson megállapítottak annak a jegyzéknek a szövegét, amelyet hétfőn fognak a portának atnyújtani. A jegyzék azt ajánlja a portának, hogy Drinápoly kérdésében engedjen. Semmi olyan azonban, ami presszionnak volna minősíthető, a jegyzékben nem fordul elő.

Páris: Cambon Pál londoni francia nagykövet nagy diplomáciai sikerének tekintik, hogy Resid basát és a többi török delegátust a békekonferencia ülésének szerinteik serto hirtelen megszakítása nem tartotta vissza attól, hogy a balkáni delegátusokkal együtt a nagykövet ebédjen megjelenjenek. Remélik, hogy pezsgőzés közben, amelyet az igazán törökök sem vetnek meg, szó esett a békekonferencia hárszabályában letező hézagokról. A balkáni delegátusok, akiknek szám szerint való tulsulya a békekonferencián nyilvánvaló, hozzá fognak járulni ahhoz, hogy a hárszabály megfelelőbb legyen. Biztosan várják a békekonferencia folytatását, amelynek napirendjéből Drinápoly kérdését egyelőre ki fogják kapcsolni.

Konstantinápoly: Tegnap este a nagykövetség valamennyien feltűnés nélkül gyalog mentek el az osztrák és magyar nagykövetségre, ahol el

határozták, hogy jövő szombaton barátságos lépést fognak tenni a portánál. Ha a porta elutasító viselkedést tanusítana, akkor a nagykövetség jövő hétfőn formálisan megújítják közbelépésüket.

A török katonapárt háborút akar.

Konstantinápoly: A kormány ingadozó viselkedése az immar kezdődő fejtelenséget bizonyítja és visszatükrözi azokat a különböző erőket, amelyek újra homlokterbe lépnek. Mig egyrészt a porta még mindig számol uj bonyodalmak lehetőségével, amelyeket különösen Romania katonai lépései vonhatnának maguk után, addig másrészt befolyásos katonai párt minden követ megmozgat a balkáni követelések ellen. A hadügyminiszternek és a külügyminiszternek csataldzsai tartózkodása nagy befolyással volt arra, hogy a porta nagyobb ellenállást fejtsen ki a balkáni államok ellen. A hadügyminiszter környezetéből jelenti, hogy a két miniszternek csataldzsai utja a háború folytatását jelenti arra az esetre, ha a balkáni államok békefőltételeikhez ragaszkodnának. A tiszték, akiknek föllépése valóságos viharos jellegű volt, azt követelték Názim basától, hogy világosítsa föl a szultánt a hadsereg kedverei Sokan közöttük azt kívánták, hogy maga a szultán jöjjön el Csataldzsába, hogy a hadsereg kívánságait megismerje. A Csataldzsából Konstantinápolyba visszaérkezett miniszterek jelentése a portán és a palotában nagy remületet keltett. Aggasztó az is, hogy a konstantinápolyi hadtestek tisztjei titkos katonai összejöveteleket tartanak Haki basa volt nagyvezérnek lakasan, a melyeken az uj török bizottság tagjai is részt vesznek. A kormány fálni látszik a föltorgató mozgalomtól s ez az oka annak, hogy engedékeny politiaját legalább kifelé föladdta. A katonai uralom lehetősége fokozódott és számolni kell rendkívüli eseményekkel.

Konstantinápoly: Beavatott török diplomata jelentik, hogy a porta elhatározta a háború folytatását. A porta a nagyhatalmaknak a balkáni államok érdekében való közbelépését határozottan vissza fogja utasítani. Teljesen megbízható jelentések szerint Drinápoly március végéig ellen tud állni es eleséggel nöségesen el van látva. A Csataldzsában és Galipoliban álló hadseregeket újraszervezték és a katonák kedve kitünő.

Belgrád: Valonában több keresztény albán vezér gyűlést tartott és francia nyelvű memorandumot dolgozott ki, a melyet elküldött Szerbia, Görögország és Montenegró királyának, a cárnak és sok politikusnak. Ez a néhány vezér tiltakozott az ellen, hogy Albániából független államot csináljanak monamedan uralkodóval, tiltakozott továbbá Albania autonómiaja ellen s azt kívánja, hogy Albaniát két tartományra osszák föl, amelyek közül az északi részt Szerbia és Montenegró, a déli részt pedig Görögország kapná meg. A partvidék semleges maradna és csak kereskedelmi céloknak szolgálna.

A csataldzsai helyzet.

Szófia: Ha újból kitör a háború, a bolgár sereg nem fog támadni a csataldzsai vonalon, hanem a törököknek engedi át az offenzivát s ehhez képest a bolgár hadvezetőség új haditervet dolgoz ki.

Konstantinápoly: A Csataldzsza előtt vívott előőrsi csatarozásról még a következőket jelentik: Az előőrsi csapatok között tegnap reggel elég élénk harc folyt. Tegnap este néhány sebesült katoná érkezett Konstantinápolyba, ahol jelentést tettek a csatarozásról. A harc azóta nem ismétlődött meg.

Konstantinápoly: Bolgár előőrsök Derkosz mellett elhagyták a semleges zónát s elvágták a táviróvonalat. Török csapatok visszaverték

ököt. Több sebesült török katona érkezett Konstantinápolyba.

Közeledés Bulgária és Törökország között?

Konstantinápoly: A szultánnak Ferdinánd királlyal való többször jelentett találkozását politikai és egészségügyi okok miatt egyelőre elhalasztották. Ellenben határozottan jelentik, hogy Kiamil basa nagyvezér ma délután automobilon elutazik, hogy Ferdinánd királlyal találkozzék.

Oroszország a román-bolgár konfliktusban.

Konstantinápoly: Hir szerint az itt tartózkodó Filipeszku román miniszter a török kormányval védő és dacoló szövetségről tárgyal. A Tahydromosz is azt jelenti, hogy Törökország és Románia között titkos tárgyalás folyik. A török lapok értesülése szerint az orosz fekete-tengeri flottát mozgósították és készen tartják arra, hogy a dunai torkolatokhoz elinduljon.

Bukarest: Félreismerhetetlenül növekszik az izgatottság a Bulgáriával megindult tárgyalások miatt, amelyekben az okozza a legnagyobb nehézséget, hogy a román kormány még a békekötés előtt követeli a megegyezést. Viszont Bulgária arra az álláspontra helyezkedik, hogy a tárgyalásokat el kell halasztani a békekötés utánra.

Szófia: A kormány hivatalos nyilatkozatokban jelenti ki, hogy Romániával a tárgyalások jó úton vannak és minden bizonnyal békésen fognak elsimulni a vitás kérdések, bár Bulgáriának számolni kell bizonyos fokig a közvéleménnyel is.

Budapestről jelentik: A Reuter-ügynökség tudósítója Take Jonescu román minisztertől azt az értesítést kapta, hogy Románia és Bulgária között a tárgyalások újból megindultak. Misu román követ újból tanácskozott Danevel, aki azután táviratilag újból összeköttetésbe lépett Szófiával. Jonescu miniszter a Reuter-ügynökség tudósítójának kijelentette, hogy nem közölhet részleteket a tárgyalásról, mert azokat a legnagyobb diszkrécióval kell kezelni.

A monarchia és Szerbia viszonya.

Belgrád: Ugron osztrák magyar nagykövet készíti elő a találkozást Berchtold gróf külügy-miniszter és Pasic miniszterek között. Ezen a tanácskozáson Szerbiának Albániát illető területi igényeiről lesz szó.

Bécsből jelentik: Január 13. án adja meg a szerb kormány Prizrendben monarchiánknak az ünnepélyes elégtételt az osztrák magyar konzulátus épületében. Az épületen Prochaska konzul érkezésére ünnepélyesen kitzük az osztrák magyar zászlót és a szerb csapatok egy része tisztelegni fog a zászló előtt. Mitrovićat illetőleg még az elégtétel napja megállapítva nincsen, miután Tahi konzul utközbén megbetegedett.

Belgrád: Belgrádban nagy feltűnést kelt Marinkovics Paole dr. volt szerb rendőrmíniszter röpirata, amelyben a szerző a magyar és szerb nép politikai jövőjével foglalkozva igen érdekes következtetésekre jut. A magyar és szerb nép sorsa — írja Marinkovics dr. — már történelmileg is egymáshoz van fűzve. Mindkét nemzet a multban is védőbástyája volt Európa szabadságának és civilizációjának a török invázióval szemben és mindkettőnek az volna a jövőben közös feladata, hogy szellemi szabadságuknak megóvására összefogjanak a töröknél sokkal veszélyesebb germán befolyás ellen. Ennek a feladatnak azonban — sajnos — nincsenek tudatában. Tudja, hogy a magyarok és szerbek egyesülésének közös harcra, szinte áthidalhatatlan akadályai vannak, így különösen az, hogy a magyarok ragaszkodnak a dualizmushoz, amelynekik már szép eredmé-

nyeket hozott, de a magyaroknak be kell látni, hogy ők a dualizmus nélkül is fejlődni tudnak. A szabadság szerető magyar néptől el lehet várni, hogy más nép szabadsádjogát is elismeri.

Tegnap ál-gróf, ma ál-báró.

— Letartóztatott székhámos. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, január 10.

Fodor József butorkereskedő Kecskeméti utcában levő üzletébe néhány nappal ezelőtt beállított egy választékos eleganciával öltözött fiatalember. A cégfőnököt kereste, akinek bemutatkozott:

— Gróf Metternich-Kurt Wolff vagyok — mondotta. — Tegnap érkeztem meg Belgrádból, ahol a német nagykövetségen voltam attasé. Most áthelyeztek ide, lakásomat akarom berendezni.

Meg is egyeztek nyolcezer koronában. Felét hétfőn kellett volna fizetni, addig azonban azt kérte a gróf ur, hogy egy angol garnitúrát küldjének el a Wesselényi utca 69. számú házban lévő lakására. A cég sietve tett eleget a gróf ur kívánságának és várta az előleget. Hétfőn odaszólt telefonon a gróf:

— Kiutaltam négyezer koronát — eddig juttott csak, a telefon recsegett rohogott, úgy, hogy Fodorék nem érthették, hogy melyik banktól utalványozott a gróf. Kihűldtek lakására, de a háziasszony azzal utasította el a cég emberét, hogy Metternich nincs odahaza.

Metternich-Kurt Wolff gróf ur másnap Szöls Simon Kossuth Lajos-utcai szőnyegkereskedőt tiszeltte meg látogatásával. Itt Kriesz Ferenc üzletvezetővel tárgyalt, ágyat és szőnyeget rendelt, de miután csak most érkezett meg, ideiglenesen egy ágyra volt szüksége. Persze az előkelő idegen itt is sikerrel operált. Hasonló módon dolgozott Wilcek Kecskeméti utcai fehérneműkereskedőnél. Egész nyugodtan kísértél a Teleki térre, ahol Schwarz Sámuel ózeresnek harminc koronáért adta el a nyolcszáz korona értékű garnitúrát, husz koronáért az ágyat, ami fehérneművel együtt testvérek között is mégér kétszáz koronát.

Eddig simán ment minden, tegnap azonban pórul járt a gróf nevében székhámoskodó ember, Beállított Katz Lajosné Molnár-utca 30. számú házban levő lakására. Itt már Schid bárónak adta ki magát. Bécsből jött és Jakabffy államtitkárnak lesz az attaséja.

— Bőröndjeim a London-szállóban vannak, de már megbíztam az 550-es hordárt, hogy hozza el.

Katznének gyanús volt a dalog, telefonált a szállóba, ott nem tudtak a báróról semmit, az államtitkár sem tudott az attasé urról, mire Katzné a rendőrségre sietett, ahonnan detektívek mentek ki lakására, ahová délután beállított a báró. Persze lefűlelték, bekísérték a főkapitányságra, ahol kiderült, hogy Fischel Lajos a neve, huszonnégyesztendősz osztrák gazdasági gyakornok, aki csaláért Bécsben már kétszer volt lecsukva. Most harmadszor került tömlőcbe.

Tisza István gróf a vivóteremben.

— Befejezett afférek. — Fodor vivómester Tiszáról. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, január 10.

Tisza Istvánnak Polónyi Dezsővel való afféreje befejeződött. Tisza ugyanis levelet irt Szerecsányi György és Urmánczy Nándor képviselőknek, akik Polónyi megbízottai voltak, hogy ő nem tett olyan kijelentést, mintha nem fogadná Polónyi Dezső köszönését. A két megbízott ezt a levelet ma átadta Polónyinak s a maguk részéről a következő levéllel toldották meg:

Tisztelt Barátunk! Megbízásond folytán Tisza István gróf országgyűlési képviselő elleni ügyében eljárunk és annak eredményeként ezennel átadjuk neked a részéről hozzánk intézett levelet azzal, hogy annak folytán az ügyben minden további lépés megtétele feleslegessé vált és így az ügyet befejezettnnek jelentjük ki. Szívvelyes üdvözléssel barátaid: Urmánczy Nándor s. k. Szerecsányi György s. k.

A köszönés és nemköszönés nyomán támadt afférek sora ezzel lezárult.

A Tisza-Károlyi- és Tisza-Széchenyi-párba-jok aktuálisá teszik a kérdést, milyen vivó Tisza István. Ebben a kérdésben a legkompetensebb ember Fodor Károly hírneves vivómester, akinél Tisza István vivni tanult. Fodor Károly a következőket mondotta:

— Tizenkét esztendeig járt Tisza István vivóterembe. Ez a Tisza Kálmán-féle nagy véderő-harcok idején, a politikai élet legnagyobb forrongásában volt. Az a társaság, amelyhez Tisza István tartozott, a következőkből állott: Gajári Ödön, Dániel Gábor, Beöthy László mostani kereskedelmi miniszter, Szunyogh Szabolcs és egyideig Ludwig Gyula (a Máv. elnökgazgatója), valamint Pulszky Károly és Ágost. Tisza István volt a legbuzgóbb tagja a társaságnak. Reggel hét órakor átment Keresztessy vivótermébe egy órára gyakorolni, nyolcra már nálam volt, ahol az egész társaság nap nap után a Ház ülésének megnyitására vivott és tornászott. Nagyon sokszor megtörtént, hogy Gajári Ödön, aki három házzal odább lakott, lakásáról hozatott át villásreggelist a kiéhezett társaságnak.

A véderő-harcok alatt két híres párbaj volt nálam: a Gajári-Polónyi-féle és a Tisza-Olay-párbaj. Az utóbbi teljesen hasonlít a mostani Tisza-Széchenyi párbajhoz. Akkor is Tisza védett. Olay rendkívül hevesen támadott. Tisza egy ügyes és villámgyors ripszttal bevágott és Olayt orrán megsebezte.

Tisza István szívós, izmos ember volt. Akárhányszor megesezt, hogy a 25 méter hosszú és 15 méter széles vivótermet százszor körülfutotta. Megesezt, hogy tornászás után — mert nemcsak vivott, tornászott is — amíg a többiek a termet körülfutották, ő gyors lépésben végig állta az iramot. Ruganyos, gyakorlott tornász volt. Kedvelt mutatványa, hogy két karját előrenyújtva és kezét összelogva, azt átugrotta.

Tisza egyszerű vivó, aki főleg védekezik és ripsztoz. Vivás közben roppant nyugodt. Hoszu magas szekond-angardot vesz, a kard hegyét az ellenfélnek irányítja, akit soha sem enged magához közel. A vivóvonalból csak akkor mozdul ki, ha az ellenféltől biztos vágást lát és ő biztosan tud parírozni. Parád után bámulatos gyors és ügyes ripsztozokkal tűnt ki. Vivás közben plasztront soha sem vett fel, még ha nehéz lovassági karddal ment is a gyakorlat, ő vékony trikóban állt ki a vivókkal szemben is. Leginkább Dániel Gáborral és Gajári Ödönrel szeretett vivni, Gajári, ha nem is volt iskolázott, de rendkívül snáj-

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékalomás)	—	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	—	151
Nyomda	—	151

KLEIN ADOLF

műszaki és olajáru nagykereskedése

Magyar kir. só nagyáruháza

1913. február 1-én nyílik meg

Boros Beni-tér és Nádor-utca sarkán

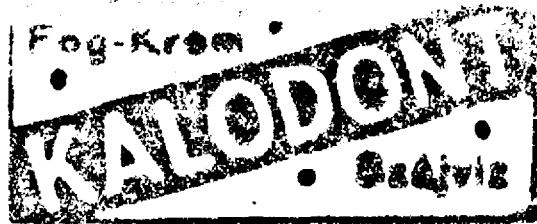
(Báró Nopcsa Elekné házában.)

ARAD. Telefon számok Iroda . . . 899. Üzlet és lakás 41

időszakos hitelesítések alkalmával a következők:
 1. **hosszmértékek**nél 2 méteről felméri 20 fillér, 20 méteről 5 méterig 1 korona; olyan hossz mértékek után, amelyeknek nemcsak egy oldalán van beosztás, a díjak másfélszerese fizetendő.
 5. **Ürmértékek** (és folyadékmérők): 50 literől egy hektóliterig 1 korona, 2 literől 20 literig 40 fillér, egy literen alul 20 fillér, folyadékmérő eszközök 1.50 kor., tejeskannák 20 literig 30 fillér, ezenfelül 50 fillér.
 3. **Súlyok**: 10 és 20 fillér.
 4. **Mérlegek**: 5 kgr.-ig 50 fillér, 20 kgr. ig 1 korona, 100 kgr.-ig 2 korona, 200 kgr. ig 3 korona, 500 kgr.-ig 4 korona, 1000 kgr.-ig 5 korona s így tovább 40.000 kgr.-ig, melynél a hitelesítési díj 30 rona. Tartalmazza a rendelet még a gáz- és vízmérők, viteldíjzárók (taxaméterek) és az elektromos fogyasztásmérők hitelesítési díját, valamint a hitelesítési eljárások új, az eddiginál azok tekintetben egyszerűbb és racionálisabb módját. A Kereskedelmi és Iparkamara a hozzáfutó feleknek szívesen ad felvilágosítást és utbaigazítást az új rendelkezésekről.

Rimamurányi	720.—
Salgótarjáni	754.—
Közuti Vasut	684.—
Városi Villamos	372 50
Bécsi értéktőzsde (jan. 10)	
Osztrák hitel	620.50
Magyar hitel	805
Osztrák-magyar államv.	713 —
Déli vasut	104 75

A Temesvári Lloydársulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként: korona értékben.) 918 Jan. 10. Buza 75 kilogrammos 20.45—20.55, 76 kilogrammos 20.65—20.75, 77 kilogrammos 20.75—20.85, 78 kilogrammos 20.85—20.95 Rozs (prima) 18.75—18.85 (közep) 18.25—18.35 Arpa (erőfőző) 19.85—20.15, (takarnagy) 18.45—18.55, Zab (prima) 20.55—20.75, közep, 19.85—20.15. Tengeri régi, (magyar) 19.25—19.25 új 0.10—10.70, (román) régi 19.25—19.25, új 10.20—10.40 Burgonya 50 kgr. (fehér) 5.60—5.70, (rózsá) 5.30—5.40.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombaton, 1913. január hó 11 én:

C) Bérlet B) Bérlet

A faun.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Eduárd Knoblauch. Fordította: Sebestyén Károly. Rendező: Dellé Lajos.

SZEMÉLYEK:

Herceg	Hajdutska L.	Jackson	Olasz Lajos
Stombury	Dr. Beregi S.	Alexandra	Harmath J.
Sir Ernest	Herold E. e.	Hope Clarke	Benkőné.
Maurice	Várnai Jenő.	Vivian	Fáske ty M.
Cyril Overton	Dellé Lajos.	Lydia Vancey	Föllinuszné.

Kezdeté este 8 órákor.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYILTÉR.*

Nagyválaszték amerikai női fűzős és gombos cipőkben 9 kor., 10 kor., 11 kor., 12 kor., és 14 koronától egész 25 koronáig kapható

KUTÁNYI J. Arad,
 Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

**KÁVÉ
 TEA
 RUM**

ARAD,
 Andrássy-tér 20.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 10.

Lassan-lassan az időjárás téli jellegét ölt. Néhány napja érezhetően hidegre fordult az idő, csak a havazás kíséri.

A mezőgazdasági állapot kielégítő. A gabona-üzlet irányzata tartott.

Elkelt a mai piacon:

700 mm. buza	20.40—20.80
400 mm. tengeri	10.00—11.40
Rozs	19.00
Árpa	20.00
Zab	20.00

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, január 10

Készáru.

Kínálat, vételkedv mérsékelt, 5 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Határidő.

	Déli sárlat	3 óra sárlat
Buza 1913. áprilisra	11.82—11.83	11.88—11.89
Buza 1913. októberre	11.94—11.95	11.98—11.99
Rozs 1913. áprilisra	10.24—10.25	10.31—10.32
Rozs 1913. októberre	9.67—9.68	9.70—9.71
Tengeri 1913. májusra	7.63—7.64	7.66—7.67
Zab 1913. áprilisra	10.81—10.82	10.89—10.90
Zab 1913. októberre	9.24—9.25	9.35—9.36

Az árak 50 kilonként számítva.

Budapesti értéktőzsde (jan. 10.)

Magyar hitel	803.—
Osztrák hitel	619.—
4% koronajáradék	85.25
Osztr.-magy. államvasuti	712.—
Jelzálogbank	430.—
Leszámitolóbank	513.—
Hazai Bank	290.—
Magyar Bank	550.—
Keresk. Bank	3710.—

Nyomtatványok

izléses és csinos kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

4023—1911. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1909. évi 11910. számú végzése következtében dr. Dénes Jakab aradi ügyvéd által képviselt Weinberger Sámuel aradi cég javára 400 koronára jár erejéig 1912. évi november hó 19-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 897 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: vendéglői berendezés nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a petrozsényi kir. járásbíró 1912. évi V. 1175. számú végzése folytán 400 korona tőkekövetelés, ennek 1909. évi április hó 30. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 91 korona 20 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Petrozsény községben végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1913. évi január hó 13-ik napján délutáni 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is eladatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Petrozsényben 1912. évi december hó 23. napján.

Biró János,
kir. bír. végrehajtó.

383

Wunstner Pensio

BUDAPEST, IV., Váci utca 40.

A belváros központjában, villamos megálló a ház előtt, közlekedés minden irányban.

Modern, teljesen új, minden kényelemmel berendezett, nyugodt családi otthon.

Elsőrangú konyha!

Központi fűtés, fürdő-szobák. Lift-közlekedés éjjel, nappal

Mérsékelt árak!

Telefon 94—88. Prospektussal szolgál az igazgatóság. 9161

9320—1912. tkvi. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szegefi R. aradi cég mint jelentkező továbbá Singer és Társa budapesti cég és végül Tóth József aradi lakos mint ezutal csatlakozónak kimondott végrehajtók javára 81 korona 57 fill., 45 korona és 570 korona tőkekövetései és járulékaiknak behajtása végett az aradi kir. törvényszék, területén lévő Arad-Pernyáya külvárosában fekvő az aradi 3662. sz. tkjvben A. + 4. sor 2135/b. hrsz. alatt felvett Mihály-utcai 1. számú ház, udvar és kertre az árverést 1780 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1913. évi január hó 20-ik napján

délután 3 órakor az aradi igazságügyi palota földszint jobbra levő 48. sz. helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár felrése, vagyis 890 koronán alul eladatni nem fog.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át, vagyis 178 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3888. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Arad, 1912. évi november hó 22. napján.

Aknay, s. k.

kir. járásbíró.

303

Aradi Nyomda**Részvénytársaság**

készít

névjegyet

elefantesontpapíron

= nyomva =

divatos kivitelben.

1912. V. 2753/2. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró fenti számú végzése által Aradi Kereskedelmi Bank r. t. jelentkező végrehajtató javára 200 korona tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 1188 koronára becsült üzleti felszerelvények, vaspénzszekrény, jépszekrény és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Ezen árverés Graf Ármin 1800 K, Deutsch Izidor 276 K 50 fillér, Aradi Ipar- és Népbank 410 K, Aradi Vasutas Takarékpénztár 150 K, redőnygyár és faipartelep 67 K és a Kereskedelmi és kivitel cég 97 K 70 fillér követelése és jár. erejéig is elrendeltetik.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Bóros Beni-tér 18. sz. a leendő eszközlésére 1913. évi január hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1912. évi január hó 6. napján.

Györfly Arnold

bírói végrehajtó.

392

ARADI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR.**MEGHÍVÁS****az „Aradi Első Takarékpénztár”**

részvényeseinek

vasárnap, 1913. évi január hó 26-án délelőtti 10 órakor az intézet üléstermében (Atzél Péter-utca 1. sz.) tartandó

72-ik rendes évi közgyűlésére.**Tárgysorozat:**

1. Elnöki intézkedés az alapszabályok 27. §-a értelmében.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1912. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Az alapszabályok 17., 21., 29., 32., 36., 44., 45., 46., 48., 54. és 107. §§-ának és a nyugdíjszabályzat 2. §-ának módosítása.
4. Az igazgatóságnak adandó felhatalmazás a cégbíró által netalán kivánt alapszabálymódosításoknak saját hatáskörében történő eszközlése és ezeknek bejelentése iránt.
5. Egy igazgató és két igazgató-választmányi tag megválasztása két évi időtartamra.
6. Netaláni indítványok. (Alapszabályok 23. §-a.)

Az alapszabályok 16. §-ának értelmében szavazati joggal bíró t. c. részvényesek, valamint ezek alapszabályszerű képviselői felkéretnek, hogy részvényeiket, vagy az ezekről szóló köz- vagy hitelintézeti letéti igazolványukat, a képviselők pedig ezenkívül meghatalmazásukat 1913. évi január hó 25-ig az alapszabályok 22. §-a értelmében az intézet főpénztáránál nyerendő elismervény ellenében letéteményezni sziveskedjenek.

Aradon, 1913. január hó 7-én.

Az igazgatóság.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája, könyvkötészete és betűtömöntődje